

Novi grobovi

JOHN LACH

Kakor smo večer poročali, je umrl v ponedeljek zvečer po šestmesečni bolezni John Lach, star 70 let, stanujoč na 1255 E. 61 St. Doma je bil iz Šmarja pri Jelšah, odkoder je prišel v Ameriko pred 44 leti. Zadnja tri leta je bil upokojen, preje pa je delal 37 let pri Truscon Steel Co.

Tukaj zapuščala sina Johna ml., tri hčere: Mrs. Sophie Baraga, Agnes in Mary ter tri vnuke v stari domovini pa brata Franca. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 8.30 uri iz Zakrjškovskega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

LOUIS KASTELIC

Po dolgotrajajoči bolezni je preminil v Lakeside bolnišnici Louis Kastelic, star 66 let, stanujoč na 8101 Aetna Rd. V Ameriko je prišel 45 let in je bil član društva Mir št. 10 SDZ in društva sv. Jožefa št. 146 KSKJ. Tukaj zapuščala sina Johna, hčeri Mrs. Mary Colnar in Mrs. Rose Cigoi ter vnuke, v starem kraju pa sestri Marijo in Frančiško ter več drugih sorodnikov. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 8.30 uri iz pogrebnega zavoda Louis Ferfolia v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

RICHARD R. ROMIE

Prošlo sredo zjutraj je bil pri delu v Brier Hill tovarni Youngstown Sheet & Tube Co. ubit 19 let star slovenski mladenič Richard R. Romie, stanujoč na Girard Ave., Girard, O. Rojen je bil v Girardu in je bil član SNPJ.

Zapuščala starše Joseph in Anabel, rojena Galletti, ter staro mater Mrs. Sophie Galletti v Youngstownu in več drugih sorodnikov. Pogreb se je vršil v soboto zjutraj.

JOSEPH MERVAR

Po dolgi in mučni bolezni je preminil na svojem domu poznani Joseph Mervar, star 75 let, stanujoč na 15814 Huntmere Ave. Doma je bil iz Deščje vasi, fara smihel pri Žužemberku, kjer zapuščala sestro Nežo Hrovat. V Ameriki se je nahajal 51 let in je bil zaposlen 42 let pri New York Central železnici, zadnjih devet let pa je bil upokojen. Bil je član društva Lipa št. 129 SNPJ.

Tukaj zapuščala soprogo Josephine, rojena Škerbe, doma iz Žužemberka, sina Joseph W., hčeri Mrs. Mollie Terček, tri vnuke, brata Johna in sestro Mrs. Mary Terlep v Elkhart, Ind., ter več sorodnikov. Pogreb se vrši v soboto zjutraj iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St. Truplo bo položeno na mrtvaški oder v četrtek popoldne ob 4. uri.

Seja Norwood Community Council

Jutri, v četrtek zvečer se vrši redna seja Norwood Community Council v prostorih St. Clair Recreation na 6250 St. Clair Ave. Pričetek ob 8. uri. Vabi se prebivalce te okolice na sejo, na kateri se bo razmatrivalo o važnih ukrepih, tikajočih se naselbine.

KMETJE KAKOR V WASHINGTON-- TAKO IZ WASHINGTONA

WASHINGTON, 27. oktobra—Danes je zastopstvo srednje ameriških in zapadnih kmetov imelo ponoven sestanek s kmetijskim tajnikom Bensonom. Benson je tudi ob tej priliki vztrajal na tem, da bo federalna vlada pomagala kolikor bo pač mogla, da pa bo celotni kmetijski program izgotovljen do januarja 1954 in na razpolago kongresu, da o njem razpravlja. Zahteva kmetov po takojšnji pomoči je ostala le zahteva. Dvoje novih trditev kmetov je bilo iznešenih. Prva, da so njihovi dohodki v letošnjem letu za eno milijardo dolarjev nižji, kot so bili lanskega leta. Druga, da je tudi krompirja preveč in da je treba začeti z akcijo, da posamezni Amerikanece potroši najmanj 10 funtov krompirja več na leto.

Zahteve kmetov so v kratkem naslednje:

Posojilo, ki se je dalo kmetu v slučaju nujnih potreb in ki je bilo omejeno z \$10,000, naj ne bo omejeno.

Živnorejci naj dobijo posebno posojilo, če so ta posojila sicer zastavljeno zavarovana v premoženju dotičnega kmeta in vlada naj odkupi klavno živino.

Vse pokrajine, prizadete po suši ali po povodnjah, naj bodo enako deležne posebne federalne podpore.

Kmete je kmetijski tajnik Benson zopet odpravljal s tem, da bo federalna vlada pač napravila vse, kar je v njeni moči. Cene goveji živini bodo predvidoma v prihodnjih mesecih poskočile in se ustale na konkurenčni višini.

Ko je pred leti nastopila znana depresija, je bilo treba napraviti načrt, kako pomagati kmetom. Iz te dobe datira demokratski program, ko se je kmetom dajala federalna pomoč, da so se cene držale na taki višini, da je kmet za izkupicek poljskih pridelkov prejel vsaj toliko, da je kril produkcijske stroške. Federalna vlada je odkupovala po teh cenah kmetijske proizvode in jih shranjevala po zalogah, porabila za vojaštvo ali pa pošiljala izven Amerike, bodisi rednim trgovskim potom, ali pa kot ameriško pomoč. Ali naj se s to politiko kratkoma preneha?

Če bi republikanci napravili ta korak, bi odbili kmete od republikanske stranke. Iz besed predsednika Eisenhowerja, predvsem pa njegovega tajnika za kmetijstvo Bensona sledi, da federalna vlada ne bo prepustila kmetom prostih rok, da bo vztrajala pri neki podpori, toda ne pove kakšni. Benson pravi, da se bo našel nov sistem teh podpor. V čem pa naj obstoja ta sistem, o tem Benson molči.

Moramo pripomniti, da je tradicija federalne vlade zadnjih dveh desetletij tudi ta, da ona določa, koliko površine naj se poseje in s čim. Z drugimi besedami v agrarni politiki je z nastopom Franklina Roosevelta nastopila nova doba za ameriško kmetijstvo, to se pravi, da je federalna vlada direktno regulirala kmetijsko gospodarstvo. Republikanci so za "pravi gospodarski liberalizem" vseposod. Po tem načelu naj se kmet prepusti svoji lastni usodi. Pravzaprav so imeli kmetijski manifestantje, ki so bili te dni v prestolici, ta vtis, ko so od tam odhajali.

Poroke

Zadnjo soboto sta se poročila v cerkvi sv. Vida Albert L. Meglich, sin Mr. in Mrs. Joseph Meglich iz 1003 E. 64 St., ki vodijo mlekarstvo Clover Dairy, in Miss Martha Ann Semich iz Parkhill, Pa.

V cerkvi sv. Vida sta se poročila dne 17. oktobra Miss Marie Zorman, hči Mr. in Mrs. Frank Zorman iz 15303 School Ave., in Mr. Alojz Mohar.

Novoporočencem čestitamo in jim želimo vse najboljše v zakonskem življenju.

Dobili nagrade

Na nedeljskem bazarju krožka št. 3. Progresivnih Slovencev so bili sledeči trije srečni in nagrajeni: Mrs. Theresa Klements, 445 E. 200 St. (dobila posteljno prešito odejo; Mrs. M. Sedmak, 876 E. 200 St. (dobila prevlake za blazine) in Mr. John Hrvatin iz Hale Ave. Kot poseben dobitnik je pogrebna Mrs. Mary Svetek darovala krožku lepo posteljno pregrinjalo, Mrs. Rose Bostjančič iz 15800 Parkgrove Ave. pa je bila tista srečna, ki ga je dobila.

Iz bolnišnice

Mrs. Anna Kosec se je vrnila iz Huron Road bolnišnice na svoj dom na 6722 Edna Ave., kjer se še vedno nahaja pod zdravniško oskrbo. Najlepše se zahvaljuje vsem za obiske, voščilne kartice in cvetlice, ki jih je prejela v bolnišnici. Prijatelje jo sedaj lahko obiščejo na domu.

VRNITE UJETNIKE!

STOCKHOLM, Švedska, 27. oktobra—V Sovjetski zvezi še vedno živi, tako vsaj zatrjujejo zainteresirane države, na deset tisoče, če ne na sto tisoče vojni ujetnikov. Največ jih zahtevajo zase Nemci, za njimi pa Japonci in Italijani. V prestolici Švedske je prispela delegacija japonskega Rdečega križa, kjer je dobila potne liste na ruskem konzulatu, da je lahko nadaljevala pot v Moskvo. Delegacija Rdečega križa ima namen, da se s sovjetsko vlado porazgovori o vrnitvi japonskih vojnih ujetnikov, ki se še nahajajo v Sovjetski zvezi. Sovjetska zveza priznava, da ima na svoji zemlji Japonce kot vojne ujetnike.

Pri iskanju ugrabljenega Evelyn Hartley so našli kose spodnjega perila. Ko so jih pokazali staršem, so ti izjavili, da so taki kot jih je nosila Evelyn.

ALI NAJ NAM BODO GRKI ZA VZGLEDE?

Grčija je sosedna Jugoslaviji. V zadnji svetovni vojni je mnogo trpela. Napadli so jo najprej Italijani, ker pa ti razumljivo niso imeli dovolj vojaške sreče, so jim prišli na pomoč Nemci, ki so državo zasedli. Po formalno končani vojni je Grčija zašla še v državljansko vojno.

Za to sredo je najavljen prihod v Ameriko grškega kraljevskega para. Za to priliko so Amerikanci, Grki po pokolenju, zbrali nekaj podatkov, kaj je z njimi v Ameriki. Trdijo, da je Grkov v Ameriki okrog enega milijona, ki je dal Ameriki dvesto univerzitetnih profesorjev, dva tisoč uradnikov federalni službi, veliko umetnikov in poslovnih ljudi. Z drugo besedo, da se Grki zelo aktivno udeležujejo v ameriškem javnem in družabnem življenju. Iz njihove propagande za staro domovino niso pozabili. Vsem tem na svojo staro domovino niso pozabili.

TUDI STAROST JE ZANIMIVA

MOUNDSVILLE, Va., 27. oktobra—Henry Kincaid, star 95 let, je po 23 letih zapora odšel pogojno na svobodo. O sebi trdi, da je najstarejši ameriški obsojenec. Radi umora je bil obsojen na doživetno ječo. Udeležil se je špansko-ameriške vojne in je kot veteran prejel \$96 mesečne pokojnine. Ko je bil v zaporu, je denar pošiljal svoji sestri, h kateri bo sedaj šel in preživel v miru ostala leta. Zločin, radi katerega je bil obsojen, se je izvršil leta 1930. Obsojen pa je bil 26. novembra istega leta.

V Belmontu, Mass., živi Charles Thierry, ki je doživel 103 leta starosti. Za dolgo dobo življenja pravi, da je najboljši tale recept: Ne poroči se! Ne uživaj žganja, ne kadi! Ravnaj se, kakor je pisano v svetem pismu!

Ženski odsek farne

Jutri, v četrtek, 29. oktobra se vrši seja ženskega odseka farne SNPJ v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 8. uri. Vabi se vse članice, da pridejo, ker se bo poročalo o izidu zadnje priredbe.

Vile rojenice

Vile rojenice so se zglasile pri Mr. in Mrs. Fabian, 2118 W. 95 St., in jima pustile krepkega sinčka. Tako sta postala stari oče in stara mama poznana Mr. in Mrs. Frank Filipovič na 4003 E. 143 St.

GLASBENA MATICA
PODA OPERI
Cavalleria Rusticana
IN
Pagliacci
v nedeljo, 1. nov. 1953
v Slovenskem narodnem domu,
St. Clair Ave.
OB 8.30 URI
Vstopnice so napredaj pri članih zboru, pri Odrah v S.R.D. ali pa po klicu g. Anton Schubelja, telefon
EXPRESS 1-6638
CENE: \$1.00, \$1.50, \$2.00, \$3.00
Vsi sedeži so rezervirani

Admiral Radford na poti v Evropo-- Poslanec Martin v Zapadni Nemčiji

AMERIŠKE ČETE NAJ SE UMAKNEJO IZ EVROPE?

PARIZ, 27. oktobra—Šef ameriškega glavnega štaba admiral Radford se pričakuje v Parizu te dni. Verjetno bo obiskal tudi druge evropske prestolice. Predsednik ameriške spodnje zbornice poslanec Martin se nahaja v prestolici Zapadne Nemčije v Bonnu in je najavil, da bo na eni prihodnjih sej nemškega parlamenta prebral poslanico ameriškega kongresa na zapadne Nemce. Oba oblika, Radforda in Martina, se spravljata v zvezo z novim vojaškim in političnim položajem v zapadni Evropi.

Položaj v Zapadni Nemčiji

Zapadna Nemčija je že odobrila pogodbo, da pristopi k skupno evropski obrambi in da na razpolago pol milijona mož. Francija te pogodbe še ni odobrila. Druge zapadne evropske male države delajo sicer na pogodbi in tudi če jo dokončno sprejmejo, to dejstvo ne bo pomenilo mnogo, dokler je ne sprejme tudi Francija, poleg nje pa Italija. Državni kancler Adenauer vztraja na tem, da do te skupne pogodbe pride čimprej, ker mora zadovoljiti zapadne Nemce, ki so mu pri zadnjih državnozbornskih volitvah dali to nalogo. Njegova okolica sicer grozi, da bo Zapadna Nemčija, ki se naj na vsak način zopet oboroži, iskala druga pota, kako priti do oborožitve. Radi tega je bilo bivanje predsednika ameriške spodnje zbornice Martina v zapadni nemški prestolici.

Maršal Paulus v Vzhodni Nemčiji

Gotovo vsled opisane položaja v Zapadni Nemčiji je komunistični radio v Berlinu javil vest, da se je povrnil nazaj v Vzhodno Nemčijo nemški maršal Friedrich Paulus. Paulus je preživel deset let v ruskem ujetništvu. Paulus, ki je star 63 let, je bil najznamenitejši nemški ujetnik v Sovjetski zvezi. Paulus je vodil vojne operacije v območju Stalingrada in se je Rusom predal kljub temu, da mu je Hitler dal izrecno povelje, da se ne vda, marveč, da se bori naprej do zadnjega moža.

V letih po vojni se je o Paulusu mnogo govorilo. Paulus naj bi se postavil na čelu odbora v Moskvi, ta odbor pa naj zbere potrebne vojaške sile iz vrst nemških ujetnikov v Sovjetski zvezi, ki naj osvobodijo Nemčijo Hitlerjeve diktature. Dejanjsko je bil tak odbor sestavljen, ni pa bilo čisto jasno, ali mu res

načeljuje maršal Paulus. Skratka—Paulus naj bi se bil orientiral za časa svojega ujetništva levičarsko in naj bi bil kot vojaški strokovnjak v aktivni službi sovjetske Rdeče armade. Če pa je prišel sedaj v Vzhodno Nemčijo, je bil račun Moskve z njim ta, da se postavi na čelo vzhodno nemške redne vojske, ki naj se rekrutira, če se bo postavila na noge zapadno nemška vojska.

Položaj v Franciji

Predvsem kar se tiče pogodbe o skupni zapadni evropski obrambi tudi s francosko soudeležbo. O tej pogodbi formalno nista razpravljala ne spodnja zbornica, ne francoski senat. Politična napoved bi bila tale:

Če bi dobila spodnja zbornica v pretres to pogodbo, potem bi jo po vsej verjetnosti, čeprav ne z veliko večino, tudi odobrila. Francoski senat pa ji je nenačrtnjen. Vzrok? Nezaupanje Francozov do Nemcev, da bi Nemci v resnici hoteli le skupno zapadno evropsko obrambo in bi ne hoteli izrabiti svojega položaja v tej skupni organizaciji, da kot izrazito militaristični narod s svojimi generali vodijo lastno politiko, ki bi bila v prid končno le Nemčiji kot vojaško najmočnejši sili v tej organizaciji.

Amerikanci naj se umaknejo

Prihod admirala Radforda v Pariz se komentira v francoskih političnih in vojaških krogih takole: Amerikanci zahtevajo, da se čimprej osnuje zapadno evropska vojska. Čim se to izvrši, potem ameriške zasedbene sile v Evropi niso več potrebne in naj se umaknejo. Ali naj se umaknejo tudi angleške? Velika Britanija ne bi bila članica te vojaške obrambne zveze, ima pa s posameznimi državami

ločene pogodbe o skupni vzajemni pomoči v slučaju vojnega napada. Angleži bi verjetno ne posnemali Amerikancev in bi se ne umaknili iz svoje zone v Nemčiji, dokler ne bi bil jasen splošni, ne samo evropski politični položaj. Tudi Velika Britanija hoče biti sigurna in imeti vse garancije, da se bivši nemški militarizem ne oživi. Amerika ni bila tarča nemških napadov in ni trpela vojne na svoji zemlji. Velika Britanija je to bila in celo navezana na lastne moči pri narodni obrambi. Tudi ima z Nemci druge skušnje in druge račune, kot pa jih ima Amerika.

Vsekakor smo v dnevih važnih političnih in vojaških posvetovanj, ki se tičejo zapadne Evrope. Po najnovejših vesteh se je Winston Churchill v angleškem parlamentu ponudil, da gre v Washington, da se osebno porazgovori s predsednikom Eisenhowerjem!

Winston Churchill se je tudi premislil glede sestanka z Malenkovim. Trdil je, da naj se ta sestanek odloži na kasnejši čas.

Dve izjavi o Trstu

WASHINGTON, 27. oktobra—Ameriški državni tajnik je v najnovejši izjavi o Trstu dejal, da je za to, da se konferenca glede Trsta s sodelovanjem Jugoslavije in Italije vrši še predno bi zono "A" zapustili zavezniški vojniki. Ta izjava je važna radi tega, ker je italijanski predsednik vlade, Pella dejal, da morajo Italijani najprej v Trst, potem šele je Italija pripravljena sodelovati na konferenci. Izjava Dullesa je torej v gotovem pomenu bolj naklonjena Jugoslaviji.

V Rimu je italijanski predsednik vlade Pella zatrjeval, da Italija nima nobenih teritorialnih zahtev do Jugoslavije glede ozemlja, ki je bilo po mirovni pogodbi iz leta 1947 že odstopljeno Jugoslaviji. Italija želi, da se po ureditvi tržaškega vprašanja rešijo še druga vprašanja z Jugoslavijo, kakor tudi vprašanje trgovine in plačila vojne odškodnine.

SRCE JE OŽIVELO

LIMA, 27. oktobra—Arthur Libert, star 36 let, se je udeležil zadnje svetovne vojne in se je nahajal 40 mesecev v japonskem ujetništvu. Libert se je moral podvreči operaciji radi rane na želodcu. Med operacijo mu je zastalo srce. Kirurg mu je odprl prsa in masiral srce, ki je po treh minutah prestanka začelo zopet biti.

Mrs. Roosevelt v Clevelandu

V Clevelandu je snoči govorila na Euclid Ave. v cerkvi baptistov, Mrs. Eleanor Roosevelt. Dejala je, da Amerika drago plačuje organizacijo Združenih narodov, je pa ta žrtve še vedno veliko manjša kot bi bili vojni stroški tretje svetovne vojne.

Na obisku

V Clevelandu so se mudili koncem zadnjega tedna poznani Mr. Jurij Previc, sin John in hčeri Mrs. Frances Primožič in Mary Fisher, vsi iz White Valley, Pa. Semkaj so prišli na pogreb pokojne Mrs. Mary Prostor, ki je bila sestrična Mr. Previce.

DEKLE JE BILO UGRABLJENO

LA CROSSE, Wis., 27. oktobra—15-letna Evelyn Hartley je bila zadnjo soboto ponoči ugrabljena. Bila je zaposlena kot varuhinja otroka v družini Rasmussen. Ali gre za ugrabitve radi odkupnine ali za navadni zločin? Družina Hartley ni dobila nobenega poziva, da naj plača kako odkupnino. Oče dekle je profesor na tukajšnji državni univerzi in se ne nahaja v sijajnih premoženjskih razmerah, ker je odvisen od uradniške plače.

Za storilci so šli na lov študentje na univerzi, na drugih šolah, številni prostovoljci in policija, pa ni bilo uspeha. Starši Hartley so prepričani, da je njihova hčerka Evelyn mrtva. Okrog hiše, kjer stanuje družina Rasmussen, so se poznali sledovi krvi, ki so peljali do dvo-

rišča sosedu, nato pa so se porazgubili.

Ugrabljenje otroka Greenleasa v Kansas City je imelo v nadaljni preiskavi nove zapletljive. Gre za to, kje je \$600,000, kateri znesek je plačala družina Greenlease kot odkupnino. Polovica te vsote je bila najdena in vrnjena. Glede ostanka pa so nastopile težave. Policijski uradnik Louis Shoudlers, ki je vodil preiskavo, je v svojih zapiskih prišel v taka nasprotja, da je postal sam sumljiv. Radi tega je na lastno pobudo podal ostavko na svojo službo. Zamohtal pa se je v še neprijetnejši položaj, ko ni hotel nastopiti kot prič. Sedaj je prisiljen, da prič in se je s svojo ženo vred prijavil k pričevanju. Baže so bankovci po \$10 in \$20 od nepovrnjene vsote \$300,000 že v prometu.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
4231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)	
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:	
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries:	
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	7.00
For Three Months—(Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

KU KLUX KLAN IN MCCARTHYZEM

(1)

Vsakdo čuti v sebi gotovo zadovoljstvo, če si je o javnih vprašanjih dežele, v kateri živi, popolnoma na jasnem. Slovenci v Ameriki radi povdarjamo, da smo demokratje, da smo enaki, da smo Amerikanci. Kot zadnje in kot prve nas v zadnjem času zanima pojav McCarthyzma posebno radi tega, ker je radi tega pojava v Ameriki zaskrbljena Evropa, ki mora priznati, da je njena vodnica ravno Amerika. Evropa kot ameriška zaveznica se bojuje zoper vsako tiranijo, tudi tiranijo komunizma. V skrbeh je, če naj v deželi prave osebnosti svobode, sedaj vodnice demokratičnega sveta, ne nastopi neka tiranija, diktatura nad človekovo svobodo, ko gre sicer boj ravno zoper te diktature.

Evropa označuje senatorja McCarthyja, njegove metode in njegovo delo za dokaz, da se je vsaj v enem delu ameriškega življenja izbrisala najvišja postava—ustava, da se je črtal nauk o osebni svobodi, na kateri je Amerika zgrajena. Delo McCarthyja za te kritike ni samo igra na odru, marveč več—tragedija. McCarthyzem da je bistveno nasprotje vsakemu delovanju ameriškega kongresa, torej narodnih predstavnikov, če naj Amerika še ostane Amerika osebnih svoboščin.

Predvsem, kaj je McCarthyzem? Ali je nevaren ameriški demokratični ali ne. Ali ima kaj zaledja v ameriški tradiciji, v ameriški zgodovini. Ali ga bo premagala ameriška demokracija, ali pa bo njo zmagal McCarthyzem. Ali je primerov s tem pojavom, ki pa so utihnili, ker niso mogli živeti zraven zdrave ameriške demokracije.

Navajanje vzgledov je prepričevalno. Da ne sežemo predaleč, pečajmo se samo s pojavom Ku Klux Klana, s katerim lahko brez nadaljnega primerjamo McCarthyzem. Tudi to ime se večkrat bere ali sliši. Ne bo odveč, ako se tudi z njim za čitatelje "Enakopravnosti" bavimo podrobneje. Primerjaje Ku Klux Klan in McCarthyzem nam bo lažje dati odgovor na vprašanje ali ameriška demokracija take in enake pojave lahko preživi.

Prvič—Ku Klux Klan. Naša Amerika je bila in je še danes polna nasprotij. Zemljepisna nasprotstva, ki rodijo prava družabna nasprotstva med severom in jugom, vzhodom in zapadom. Ta nasprotstva bomo mi razumeli, če imamo pred očmi, da gre za pravi kontinent. Koliko nasprotstev je šele v Evropi, med jugom in severom, med vzhodom in zapadom! Toda nasprotstva med severom in jugom Amerike so bila temeljna pred dobrimi sto leti, ki so končno privedla h krvavi državljanski vojni. Vsakdo od nas ve za ime Abrahama Lincolna, ki je v tistih letih kot predsednik Amerike krmaril ameriško barko življenja. Takrat ni šlo samo za vprašanje ameriške Unije, ki naj ali ostane ali naj gre narazen; še za večje vprašanje ali bo edino Amerika, ki si lasti dostojanstvo človeka brez razlike na plemo, vero in spol, še trpela v notranjosti suženjstva, ko ga ni poznal ne evropski, ne ostali kulturni svet že desetletja, če ne stoletja nazaj.

Ameriški črnici, ki so se pripeljali v Ameriko v prvih desetletjih ameriškega naseljevanja, so bili pač sužnji. Teh sužnjevi je bilo veliko. Za časa Lincolna, vzemimo letnico 1860, je bilo vsak šesti prebivalec Amerike suženj. Če vzamemo sužnja kot stvar, kot blago, ki se prodaja kot vsaka druga stvar, lahko njihovo vrednost tudi ocenimo. Lincoln je ocenil vrednost teh sužnjevi s takrat visoko vsoto dveh milijard dolarjev!

V državljanski vojni je končno zmagal sever nad jugom in od januarja 1863 so bili z ukazom predsednika Lincolna črnici svobodni za zmeraj. Unija je bila ohranjena, na ameriškem jugu pa je nastal važen preokret v državnem in družabnem življenju, kam namreč s črnici, sedaj svobodnimi državljani, in kako privabiti črnice k državnemu sodelovanju.

Zvezna država Tennessee je imela polno črncev. V njej je tudi kraj Pulaski, kjer so se leta 1865 zbrali belci domačini in premišljevali o vlogi črncev, sedaj svobodnjakov, v bodoči Ameriki. Sploh o vlogi ameriškega juga v Uniji. Sklenili so, da osnujejo neko organizacijo, katero so krstili, posnemajoč grško ime "kuklos", kar pomeni krožek, radi lepše izgovorjave s Ku Klux in dostavili še besedico Klan. Kaj so hoteli s to novo organizacijo? L.C.

Urednikova pošta

"Kekec" bo ponovno predvajan

EUCLID, O.—Že večkrat sem bral odlomke o vsebini in igralcih slovenskega umetniškega filma "Kekec," ki ga je posnelo filmsko podjetje Triglav v Ljubljani, in ki je dobil prvo nagrado na filmski razstavi v Benetkah. No, in prošli petek smo v SDD na Waterloo Rd. imeli priložnost prisostovati temu krasnemu filmu, ki je v igralskem kot tudi tehničnem oziru—dovršen. Mlad slovenska kino—industrija, je pač lahko ponosna na svoje uspehe.

"Kekec" je bil posnet po neki mladinski pripovedki. Režiral ga je Jože Gale, scenerijo je uredil France Milčinski. Dejanje se vrši v slikovitih gorejskih planinah pod Triglavom. V glavnih vlogah nastopajo izredno nadarjeni in priljubljeni fantek Kekec, sirota Mojca, zlobni velikan Bedanec in dobrodušni samotarski dedek Kosobrin. Poleg teh nastopajo kmetje, ovčarji in planšarji v pestrih starinskih nošah.

V filmu si nasprotujeta zloba in plemenitost. Velikan Bedanec je vsled svoje krutosti in sebičnosti strah in trepet cele gorske okolice. Nekoč vjame v gozdu siroto Mojco, ki jo zaslužni in nečloveško muči, dokler jo po naključju ne reši dedek Kosobrin. Nato lopov zahrbtno ugrabi Kosobrina, ko je nabiral zdravilna zelišča, toda gotove smrti ga reši pogumni Kekec. In končno Bedanec zajame še Kekca samega, ga muči in priveže ob drevo. Toda fant se kmalu znajde; grozni Bedanec je namreč vračverin in trepetu ob nedolžnem skovikanju sove. Po raznih napehtih dogodkih in v skoro nedostopnih pečinah, ga premeni Kekec potom sovinega skovikarja in svojega zvestega psa ukroti in prvo, da se izseli iz dotičnega kraja. Popreje pa velikan Bedanec še zažge svoj gorski brlog. Kekec se pa kot junak vrne med hvaležne vaščane.

Ta film traja eno uro in pol. Vsled svoje izvirnosti, domačnosti, naravnih scenerij, brez hollywoodskih pretiranih načičkanosti, čiste slovenske govornice in prvovrstnih igralcev, je gledalec prijetno iznenaden. In če so mu razvijeni evropski filmski veščaki prisodili prvo nagrado, potem je vreden, da si ga ogleda sleherni Slovenec.

Ker so bili številni gledalci za ta film zelo navdušeni, in ker se mnogi rojaki vsled raznih razlogov niso mogli udeležiti zadnje predstave, bo film Kekec, poleg dveh drugih kratkih filmov: Od alpe do Jadrana in dalmatinska obala, vsled splošne zahteve spet predvajan v petek zvečer dne 30. oktobra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Rojakom, ki še niso videli tega zanimivega filma, toplo priporočam, da si ogledajo in uživajo krasoto gorejskih planin, obenem se pa seznanijo z našo folkloro podano od poklicnih igralcev.

Ostali naselbinam po Ameriki pa priporočam, da si film Kekec čimprej nabavijo in predvajajo. Trdno sem prepričan, da jim zato ne bo žal. Za film in vse druge podatke pišite na zastopnika filmskega podjetja Triglav, Obrad Glušević, 731 E. 160 St., Cleveland 10, Ohio. Telefon LI 1-9928. Mr. Glušević ima na razpolago tudi več drugih slovenskih, odnosno jugoslovanskih filmov. In ker mu je v Ameriki čas odmerjen, je želel, da se družava in domovi, ki želijo predvajati te filme nemudoma javijo. Filmi so na razpolago proti gotovi odškodnini in mogoči preostanek bo porabljen za izboljšavo filmskih naprav pri podjetju Triglav.

Frank Česen.

Apel na slovenske volilce v 32. vardi

CLEVELAND, Ohio—Spodaj podpisana sem se namenila napisati par vrstic v zvezi z bližajočimi mestnimi volitvami, v katerih bomo zopet volili novega župana in mestne zastopnike ali councilmane, ki bodo nas zastopali v mestni zbornici prihodnje dve leti.

Kakor je že večini znano, sta pri zadnjih primarnih volitvah v 32. vardi bila nominirana dva Slovenca, ki prideta na splošne volitve. Slučajno sta oba demokrate, in sicer sta to Mr. Anton Vehovec, ki je neodvisen, in Mr. John Fakult, ki je regularen demokrat. Marsikateremu volilcu se bo težko odločiti komu naj bi oddal svoj glas, ker ne moremo izvoliti oba kandidata v mestno zbornico, kamor bo šel tisti, ki dobi največ glasov pri volitvah 3. novembra.

Zatorej bi jaz po svojem skromnem mnenju priporočala moža, kateri nas je zadnji dve leti častno zastopal med svojimi kolegi kakor tudi med vsem clevelandskim občinstvom, in kateri je vedno pripravljen, da vam v vseh ozirih pomaga v kolikor je v njegovi moči, naj bo z nasveti ali če imate kake pritožbe oziroma prošnje za izboljšavo v vaši okolici. Ta mož je naš sedanji councilman Mr. John Fakult.

Vam torej, iskreno priporočam, da greste vsi na volišče dne 3. novembra in oddajte svoj glas za Mr. John Fakult za councilmana 32. varde za prihodnje dve leti.

Jennie Jaksetič,
19704 Muskoka Ave.

Lorainčanom se priporoča Slovenca pri volitvah

LORAIN, Ohio—Volilci mesta Lorain, O., ki boste šli na volišče prihodnji tork, 3. novembra, poiščite na glasovnici ime našega rojaka, spoštovanega Slovenca John Bucherja, ki kandidira na nepristranski glasovnici za mesto "Trustee" za Sheffield Township.

Kandidat Bucher je med nami dobro poznan, on ima izkušnje, ki ga kvalificirajo za službo, za katero kandidira. V Sheffield Township biva že nad 50 let. Svoječasno je bil councilman 5. varde, katero je zastopal v zbornici. Je član eksekutivnega odbora demokratske stranke v Lorain okraju in član raznih organizacij in podpornih društev kot pri ABZ, Slov. dobrodelni zvezi ter CIO local 1104 USA.

Slovenci lahko veliko storimo, da izvolimo naše kandidate na mesta pri javnih oddelkih. Bo nam v čast in ponos ter v korist, da se pokažemo složno in jim pomagamo do izvolitve. Zato, opozarja se vas, ne prezrite imena JOHN BUCHER za Sheffield Township Trustee.

(Priatelj).

IZJAVA LANIELA

PARIZ, 27. oktobra—Ministrski predsednik Laniel je med debato o Indokini izjavil, da je Francija pripravljena pogajati se z Indokino, da se to vprašanje reši na mirnem načinu.

CENE SO NARASLE

WASHINGTON, 28. oktobra Danes bo objavljen indeks cen življenjskim potrebščinam. Ta indeks je zopet višji kot je bil prejšnji najvišji v ameriški zgodovini.

POZORI!

Zadnja predstava filma

"KEKEC"

(Komedija - petje - drama)

v SLOV. DEL. DOMU

na Waterloo Rd.

v petek, 30. oktobra,

ob 8. uri zvečer

Ob Tihem oceanu

Piše FRANK KERŽE

NA JESEN

Imamo mesec, kateremu so rekli naši slovanski predniki—vinotok. Vino je teklo—kakor teče še danes. Po vinskih gorih se zbirajo čete delavcev—moških in ženskih, gredo od brade do brade in obirajo jagode, v katerih je zlata kaplica. Ljudje pridno delajo, a ne z nevoljo in černostjo—ampak z veseljem in živo pesmijo. To je menda edino človeško delo, ki ne utruja, ne izrablja dobre volje. H temu pripomore največ majolika in pa tisto, ki pride iz peči, da zadiši po vsi veži. Med živahne razgovore in smeh se oglašajo prelepa narodna pesem, ki se lovi in spaja po vinogradu, plava daleč do sosednjega hriba in se vrača, enako močna in vesela, kakor tedaj, ko je odhajala v goste.

Ptice selivke so že davno odletele na jug. Mesto njihovega petja se oglašajo črčki, murni, kobilice in podobna "zverjad", ki je morala molčati tedaj, ko so se na drevju rodili ptičji spevi. Med trtami brije lahek sever, ki podi oblake in spremlja zlate sončne žarke čez hrib in plan. Dnevi so kratki—hiteti je treba z delom, da se ne spremeni vreme, ki je v tistem času lahko vse od gorkoga letnega dne do mračnega deževja in neprijetnega hlada. Zakaž ob Tereziji in svetemu Mihelu je že trdna jesen, ki včasih drži tje do začetka grudna, ali pa si neprisilimo premisliti, pa navleče oblake in nekaj mraza od severa, da je kar zimsko.

Okrug mene je vsepolno trte. Slednja hiša jo ima—če za drugo ne, pa za senco v arboru. Mogoče vam je ta beseda tuja, ampak če pridete v Kalifornijo, se vam bo zdela kmalu domača. Če imate garažo in hišo, najdeš neke še prostor, koder postavijo nekaj tramov, jih zvežeš med sabo ob straneh in na vrhu. Za senco skrbi trta ali kake druge zelenjave, ki hitro raste, če so enoletne. Če se hočeš malo bolj postaviti, najdeš zidarja, pa ti zgradi ognjišče. Tam lahko pečeš vse, kar ti pride pod roke. Posebno dobra je pertunina in pa razne ribe, katerih je v Tihem oceanu toliko in tako različnih, da pozabiš vsa imena in jih zmečeš kar v en koš, ki nosi naslov—ribe. V arbor deneš parklopi z mizo, potem gugalnico, zibajoče stole in razno drugo opremo, katere je dovolj in v vseh mogočih oblikah po prodajalnih pohištva.

Če si previdno prebral zadnjih par stavkov, nisi pozabil se ustaviti pri lotu, na katerem sem najprej omenil garažo in ne hišo. To pa zato, ker sem premislil važnost prvega ali drugega. Čital sem malo vest o nekem človeku, ki je imel tri probleme in je premišljal, kateri bi bil najvažnejši, da se ga najprej oprime. Problemi so bili: dom—garaža in kara. Izbral si je karo za prvo točko, na drugo mesto je postavil ženite, na tretje pa dom.

"Kara mora biti prva," je modroval: "Kam pa morem, če nimam kare? Da bi čakal na 'buse', ki so tako redki, kakor orehova potica pri ameriškem peku, mi ne kaže. S svojo karo grem lahko kamor hočem in kadar hočem. Ženo si dobim, pa greva začasno v 'motel', to je tisti in tak hotel, ki je izgubil črko 'h', pa so dajali gori črko 'm', ker niso imeli nobene druge pri roki."

Tudi tukaj v Kaliforniji imamo mesec vinotok ali oktober, kakor drugje po svetu. In vinogradi so—pa kakšni. Veste, da je en sam tak, da meri čez pol milijona akrov in vse je v trti. Te čase jo obirajo—največ Meksikanci, taki, ki so imeli dovoljenje za delo in oni drugi, ki jim pravimo: mokrosrajčniki. Vidi-mo jih od daleč, zdi se mi, da

so sami moški, pa nisem gotov, ali je tako ali ne. Zakaž oblečeni so vsi enako—imajo hlače iz tistega plavega porhata, ki se pri vsakem pranju skrči za par palcev, a se toliko raztegne, da se ga navleče na noge. Seveda je človek tak, kakor čapla. Ker je to cenena oprava, jo nosijo kar vsi, moški in ženske.

Da bi kaj peli med obiranjem ali pili—tega se ne vidi. Ali bolje, se ne sliši. Sicer so pa Meksikanci in Španci sploh izvrstni pevci. Pa ni, da bi človek pel v teh vinogradih. Kdo ga bo pa slišal—prosim vas, v tolikem vinogradu, ki nima ne kraja ne konca. Pa tudi drugo je. Tukaj plačujejo lastniki tako, da čim več obereš, več imaš. In lastnike si ne smete misliti kakega starokrajskega gostilničarja. Tukaj lastujejo vinograde banke in bankirji, kompanije in sploh taki, ki imajo denar. Zato jih nikdar ne vidite pri kakem delu v vinogradu.

Tukaj gre vse tako, kakor pri tistem ljubljanskem čevljar-skem mojstru, ki je prišel v Ameriko in našel delo v čevljar-ni, kakor je bil izučen. Pa kaj mislite, kaj je delal? Čevlje, kakor v starem kraju, ko pride čevljar na dom z živnico na hrbtu, potem pa sedi, je po petkrat na dan in zopet sedi? Tako gre po ves teden.

Kaj mislite, kakšno delo so dali v tovarni našemu čevljar-skemu mojstru iz Ljubljane? Same pete je pribijal, sam ne ve, po koliko tisoč na dan. Same pete, da se jih je naveličal, kakor je tožil sam:

"Toliko jih je, da že iz mene gledajo. Enega dne bom vse skupaj prevrnil, pa pojdem zbogom, kakor krava z rogom."

Jesen mi je bila od vselej najbolj zoperna. Res je dajala nam, otrokom na kmetih, polno do brega sadja, da nismo bili vsaj lačni. A na drugi strani je ubijala vse, kar je prišlo do življenja. Letni meseci—maj, junij, julij—so bili—kaj bi rekel. Polovico jih je bilo v dežju in letnih viharjev. Eno četrtno kislih in oblačnih, eno četrtno pa lepih. Vse premalo. Ne samo zame, ampak za vso naravo, kar jo je okoli mene.

Kar smo sadili, vse je bilo treba malo manj kakor vlačiti iz zemlje. Predno se je zemlja do brega odgrla, predno je skalilo in započelo svojo rast vse, kar smo sadili, je trajalo dolgo—vse predolgo. V avgustu je pa vse hitelo v zoritev. Komaj so se pokazale barve na cvetju, že se je javljala od nekje slana, ki se bo prikrala neke mesečne noči in bo vsemu zavila vrat.

Veste, če človek računa leto, kakor je v navadi po veliki večini v starem kraju ali v naših državah, nimamo več kakor kake štiri mesece resničnega gorkoga leta—osem pa zime. Res, ni vse-skozi enako mrzlo. Pridejo vmes nekateri dnevi, ki so kakor poletje. Ampak jih je vse premalo. In tudi ničesar ne dodajo. Eno slana vzame kar vse, če prvič ne, pa drugi in tretji, navadno tedaj, kadar se človek najbolj veseli jasnega neba in zlatega sonca.

Zato je pa človek hvaležen, če pride v tako deželo, kakor je Kalifornija ali, če hočete—Florida, o kateri tako lepo piše prijatelj John Gorjanc. Kalifornija, Florida in mogoče še kaka druga država—ki ima gorko podnebje—tako, kakršno si želimo mi, ki nismo vajeni preveč mraza. Pri vas—po srednji in vzhodni Ameriki je po večini vse rastlinsko življenje že končano. Krajšajo se dnevi in veča se mrzota. In tukaj? Spominja me na mesec maj ali april. Koder so njive, tam orjejo in sade—kaj? Največ tamke rastline, ki so bolj vtrjene in

ne preveč dovzetne za slano. Vidiš velike njive zelnikov, koder je zelje že v vsehah, zakaž vsade-no je bilo zadnji mesec.

Drugi mesec pojde poigrama v glave in tje sredi januarja bomo imeli tiste lepe, krhke zelj-nate glave, ki dajejo tako dobro salato. Jejte jo, če mogoče vsak dan, ker je najboljša in najbolj zdrava. Nadalje sade peso, katere pridelamo veliko. Nadalje je repa, korenje in mnogo podobnega.

Ali ni to kakor pomlad? Seveda, mi potrdi slavni pevec mimik ali oponašar, ki je pravkar dobil novo perje, da izgleda, kadar leti, kakor da mu je srca ušla iz hlače. Kar sede gori na najvišji drog, malo poizkuša, če pojde vse gladko, potem pa poje, da človek kar strmi in posluša.

Veste, kaj se pravi, živeti deset mesecev v letu v zlatem soncu, ki te ogreva, kakor ljubezen materina drobno dete. Pa ne samo to. Da veste, kakšna jutra in večeri so tukaj. Pozdravljam zlasti večere, kadar se igrajo zarje zahajajočega sonca v naj-večjem oceanu tega sveta—v Tihem oceanu. Polovico vsega neba je v zarjari in mrak je tak, kakor da je vse posuto s suhim zlatom. Na nebu se polagoma pri-žigajo zvezdice, pa se kar hitro skrivajo, kakor bi se bale, da bi motile s svojo svetlobo zadnji pozdrav zlatega sonca. Še mesec se nekako obotavlja in minilo bo ure, predno bo prišel do prestola svojega nočnega kraljestva.

Tudi jaz imam problem na jesen. To se pravi, nekaj jih je, pa ne toliko, kakor za časa, ko sem bil v državah Illinois, Ohio, New York. Tedaj sem hotel, da sem rešil, kar se je dalo, kadar so prinesli listi ali radio vest, da bo ponoči težka slana. Vse bi bil rad rešil—pa se ni dalo. Imeli smo pri hiši zmiraj čez sto lončkov raznega cvetja in zelenja, katerega sem imenoval, kadarkoli je kaj jezilo, kar s skupnim imenom—plevel. Takega problema nimam tukaj. Res je, da pride kdaj pa kdaj slana, ampak ne huda. Veste, je tako. Tukaj je zmiraj tista sapa od morja, ki vse hladi. No in po kakem krasnem sončnem dnevu je je malo preveč in koder je kako zatišje, da je vse mirno, tam pade nekaj slane.

Kakšno leto imamo v Kaliforniji, se najbolj pozna po rožah, vrtnicah ali gartrožah, kakor jim pravim jaz. Je tako: rože imenujemo lahko vse, kar cvete, vrtnica je predstavljeno ime. Gartroža pa je nastala iz Garden Rose. In to ime najbolj zaznamuje to rastlino.

Torej gartrože začno cveteti, ko jih vsadiš, potem pa imajo dve glavni seziji. Poleti tje do julija je vse v cvetju. In kakšni cvetovi—to se ne da popisati. Potem julija in avgusta malo počivajo—perje jim hira, ker je tako močno sonce, da rastlino tudi pripali, kar sem prvič opazil v Kaliforniji. Zda v oktobru pa rasto nove mladice in vsak dan je več cvetja. Zato se ni čuditi, da Kalifornija prireja tje v sredini januarja praznik gartrož, koder jih vidiš na milijone v vseh mogočih barvah. Zato nisem žalosten te jeseni, ki ni drug-ga, kakor večno se ponavlja-joča pomlad.

Clear Out "Junk"

from cellar, attic, closets!

... or the next home that

burns may be your own!

9 out of 10 home fires are

preventable! So...

Don't give fire a place to start!

VOHUNI

IN SKRIVNOST
ATOMSKE BOMBE(PO ZAPISKIH POLKOVNIKA KANADSKE PROTI-
OBVEŠČEVALNE SLUŽBE RICHARDA HEARSHA)

(Nadaljevanje)

Toda Parkerja niso upokojili.
Armstrong se je zmotil.

XXI. poglavje

Napad na Belo hišo

Tudi kanadskemu ministrskemu predsedniku Mackenzie Kingu je bilo jasno, da pozornost vzbujajoče, z alarmantnimi priporočili izvršene aretacije niso ostale neopažene. Javnost je bilo treba obvestiti, kajti če bodo tisk prepustili samo raznim uganjam, se bodo pojavljale vedno bolj fantastične in nemogoče novice. Mackenzie King se je v ministrskem svetu pogovoril o izjavi, ki jo bo dal ter nato sklical urednike vseh listov na tiskovno konferenco.

Predsednikova izjava na konferenci pa je v glavnem vsebovala samo podatke splošnega značaja. Mackenzie King je rekel, da so odkrili vohunsko omrežje, ki je vohunilo v korist neke tuje države. Organizacija da je bila tako obsežna, da je ogrozila mir v državi in varnost Kanade. Proti aretiranim se je začela preiskava. Pričakovati da je še nadaljnjih aretacij, ker hočejo enkrat za vselej očistiti kanadsko javno življenje vseh agentov tujih obveščevalnih služb.

Ministrski predsednik ni niti z besedico omenil Sovjetske zveze ter neposrednih ciljev in namenov vohunskega omrežja. V washingtonskih novinarskih krogih je izjava kljub temu delovala kakor bomba. V Washingtonu so sprejeli tudi izjavo zunanjega ministra Drewa Pear-sona. Zatorej tudi Bela hiša ni mogla več molčati.

Predsednik King je obvestil predsednika ZDA Trumana o težkih posledicah afer, ki da močno krhajo odnose in stike Kanade s Sovjetsko zvezo. Takšnih novic sicer ni prijetno sporočati, toda tudi ameriška javnost je prej ali slej morala izvedeti resnico.

Zunanji minister Pearson je nekoliko bolj določeno povedal, kaj se je zgodilo. Dejal je:

"Pred nekaj meseci se je javil neki sovjetski agent in obvestil kanadske oblasti, da v ZDA in Kanadi deluje obsežno vohunsko omrežje. Sovjetski agenti so zbirali zemljevide kanadskih rek in jezer, pa tudi zemljevide vodnih poti na Aljaski. Preskrbeli so si tudi druge zemljevide in podatke."

Bela hiša je temu poročilu dodala še naslednje:

"Vse to je ameriške državne prevele do spoznanja, da sovjetski vodilni krogi v svojem im-

perialističnem strmljenju niso vrgli pogledov samo na Iran, Turčijo in Balkan."

V Iranu je ravno takrat divjala iransko-azerbejdžanska vojna, ki so jo netili iz neposredne sosesčine. Takrat so potekala tudi pogajanja med Moskvo in Teheranom o ustanovitvi sovjetsko-iranske petrolejske družbe. Med Moskvo, Ankaro in Londonom je prišlo do spora zaradi Dardanel, kjer so Rusi zahtevali svoboden prehod za svoje ladje. V Grčiji je divjala državljanska vojna, Bolgarijo in Romunijo pa so Rusi reorganizirali. O Koreji seveda takrat še ni bilo govora, prav tako tudi niso govorili o ameriški obkoljevalni politiki.

Ko so prišla prva poročila, so novinarji dobesedno napadli Belo hišo. Hoteli so slišati podrobnosti in izvedeti, na kakšne ukrepe se pripravlja Washington. V vladi pa se še niso sporazumeli za enotno stališče. Zunanji minister Byrnes je dal samo vzdružne in zelo previdne izjave. V ZDA še niso končali preiskave in zato s svojimi izjavami niso hoteli pospešiti ali celo omogočiti tega raznim vohunom.

Listi pa se niso hoteli zadovoljiti samo s previdnimi izjavami. Mnogo bolj jim je ugajala odkrita izjava kanadskega ministra Pearsona. Tudi v javnosti je prišla mnogo bolj do izraza. Tajno zasedanje kanadskega parlamenta, na katerem so razpravljali o vohunski aferi, je Mackenzie King zaključil z naslednjo izjavo:

"Preostala leta svojega življenja bom poizkušal posvetiti prizadevanjem za tesno prijateljstvo, razumevanje ter tesno sodelovanje z vsemi državami, predvsem s Sovjetsko zvezo."

Listom v ZDA ta zmernost nikakor ni ugajala. V njihovi tiskovni vojni ni bilo niti sledu tiste previdnosti, ki je pred meseci pripravila urednika "Ottawa Posta" do tega, da se je odpovedal veliki senzaciji in da je pogloblega sovjetskega oficirja napotil na policijo.

Veliki novinarski trusti so z vohunsko afero dobili v roke močno igralno karto. Zaigrali so z njo tako, da so najprej udarili po svetovnem miru, ki je res že močno šepal. Moskva je tudi s tem dosegla svoj cilj. Potem pa so ameriški listi začeli goniti proti socializmu in napredku, kajti takrat je po svetu še močno prevladovalo mnenje, da Moskva resnično zastopa stvar socializma in napredka.

V Moskvi niso posebno pohiteli z odgovorom. Sicer pa moskovski odgovor niti ni imel namena vzbuditi mirnejšega razpoloženja, da so se zgodile napake, toda priznanje so v Moskvi izrazili v obliki protestne note. Sovjetska vlada je med drugim izjavila naslednje:

"Sovjetske oblasti so obveščene, da so nekateri kanadski državljani, ki so bili v prijateljskih stikih z uradom sovjetskega vojaškega atašee, izdali v zadnjih letih druge svetovne vojne nekaj podatkov znanstvenega in vojaškega značaja, ki pa niso bili posebno zanimivi. O teh podatkih je mogoče najti podrobnejša pojasnila v delu ameriškega znanstvenika pod naslovom "Atomska energija." Zaradi tega je smešno trditi, da so takšne brezpomembne malenkosti ogrožale varnost Kanade."

Nadalje se sovjetska nota sklicuje na to, da so odpoklicali dva vojaška atašee, ki sta zakrivila te napake. O vlogi veleposlaništva in njegovega osebja pa ni bilo v noti niti besedice. Nota je nadalje obtožila kanadsko vlado, češ da je sprožila sovjetsko gonjo, ne da bi prej zahtevala pojasnila od sovjetske vlade. Nota se je končala z ugotovitvijo, da so v Kanadi iz vse zadeve samo kovali kapital za novo obrekovalno gonjo proti Sovjetski zvezi.

"Toda osebje urada vojaškega atašeeja so kljub temu odpoklicali," je pribil poročnik Buser, strokovnjak za sovjetska vprašanja. "Odpoklicali so Motikova, namestnika vojaškega atašeeja, ki je v omrežju delal pod imenom Lamon, odpoklicali so Brenta ali podpolkovnika Rogova ter Haryja, velikansega varhtarja veleposlaništva, ki se je v resnici imenoval nadporočnik Kulakova, ki je po Guzenkovem pobegu delal v tajnopisnem oddelku veleposlaništva."

"To še ni vse. Odpoklicali so tudi nekatere diplomate veleposlaništva," je dodal policijski direktor Wood. "Odpoklicali so prvega sekretarja veleposlaništva, Kudrijavceva, ki je v resnici bil eden organizatorjev vohunskega omrežja. Iz tega se vidi, da so v Moskvi izvedeli, kaj vse smo o omrežju dognali. Kudrijavcev je imel tajno ime Leon."

"Še več, Odpoklicali so tudi trgovskega svetnika Angelova ali Davyja, ki je od londonskega profesorja dr. Maya prevzel oba vzorca urana. Zamenjali so tudi Ževajnova, dopisnika TASS. S tem so priznali, da je omrežje zares obstajalo in sicer takšno, kakršno je odkrila naša preiskava," je ugotovil podpolkovnik Hearsh. Potem je zamišljeno dodal: "Sovjetska nota hoče vzbuditi vtis, da je vsem šlo samo za nepomembne podatke in drobne, prijateljske informacije. Potem takem pa se lahko zde vsi odpoklici samo kot ukrepi propagandnega značaja."

"Da, tako je! Z noto hočejo v Moskvi povedati, da so zelo dobri fantje, saj so odpoklicali ljudi iz Kanade že samo zaradi malenkostnih prekrškov."

"Močnega propagandnega značaja je tudi trditev note, češ da Sovjetska zveza ne potrebuje takšnih malenkosti, saj je sama na dovolj visoki tehnični ravni. Samo enega človeka bi rad poznal, ki verjame v to visoko sovjetsko tehnično raven," je rekel nadporočnik Buser. "Na lastne oči sem videl to sovjetsko tehnično raven in opremo. V Sovjetski zvezi mislijo, da so najpopolnejši, če znajo narediti nekaj, kar je naredil že nekdo drugi. Mislijo, da so resnično vzvišeni, nadpovprečni ljudje."

Nadporočnik Buser je krepko potegnil cigareto in smeje nadaljeval:

"Boste videli, nazadnje se bo še izkazalo, da so vse to najprej iznašli oni sami in da so le hoteli vedeti, kako daleč so drugi s temi iznajdbami."

Ministrskega predsednika Mackenzie Kinga je bolelo, da ga

je sovjetska nota napadla tudi osebno. Nota je trdila, da je nastop sovjetske delegacije v Generalni skupščini OZN vzbudil v svetu velik odmev, a da je Mackenzie King pod vplivom svojih prijateljev iz sosednih držav hotel z odkritjem vohunskega omrežja zmanjšati pomen tega odmeva.

"Ali je mogoče, da so naše preiskovalne oblasti pretiravale pomen tega vohunstva? Ali je mogoče, da je vse to bilo samo navadna in nepomembna malenkost?" je dvomeče vprašal ministrski predsednik.

"O tem ne more biti govora!" je odločno izjavil podpolkovnik Hearsh. "Vohunska organizacija je bila mnogo obsežnejša kot smo pričakovali. V preiskavi nastopa vedno več novih momentov. Guzenko razen tega trdi, da je obstajalo še neko drugo vohunsko omrežje, oziroma da deluje več vohunskih omrežij pod vodstvom NKVD."

Ugotovitve, do katerih so prišli, so resnično dokazale, da je previdno izvršena preiskava skupine "B," je pri zaslišanju pripovedoval o važnosti delovanja poslanca Freda Roosea.

"Ali bi tudi takrat pristali na obveščevalno službo, če bi vas poslanec Roose ne seznanil s polkovnikom Rogovom?" je vprašal Lenana predsednik preiskovalne komisije.

"Niti najmanj!" je odločno odgovoril Lenan. "Premotila me je splošno znana in spoštovana osebnost poslanca Freda Roosea."

"Kako ste prišli v stik s profesorjem Halperenom?"

"Telefoniral sem mu in ga povabil na kosilo v neki gostilni v

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY

Good Chance to buy DRY CLEANING STORE. Very good established business. Selling, leaving city. Come out and see to appreciate. Call Virginia 7-5156 or Virginia 7-9526

REAL ESTATE
FOR SALE

ROOMING HOUSE — Best North side money maker for couple. 14 rooms. Income over \$9,500. Expenses low. Very little service. Price \$39,000. Owner must sell. BERKshire 7-7268, call till 12 p.m. After 12 p.m. call RAndolph 6-6125

DOMESTIC FEMALE

Good Home needs Responsible WOMAN for general housework, plain cooking. Must be reliable with care of children essential. No washing. Stay. Call BRUnswick 8-8559 or KEdzie 3-2462

Nice Suburban Home needs COMPETENT WOMAN, who is interested in a good home more than salary. Light housework. Care of 2 little children. Both parents employed. Own room. Libertyville 2-1191

WANTED TO RENT

3 RESPONSIBLE Adults, 3 little children, urgently need 3 bedroom unfurnished apartment. Prefer 1st floor. N. or N.W. Moderate rental. NEvada 2-0860

RESPONSIBLE Couple, 11 year old child, urgently need 4 room unfurnished apartment. Any good location N.W. Moderate rental. BELmont 5-5989

RESPONSIBLE Couple, 1 child, (expectant parents), need 5 room furnished heated apartment. Good location Grand-Harlem district. Moderate rental. GLadstone 3-8092

RESPONSIBLE Couple, 4 year old child, need 5-6 room unfurnished apartment. Any good location North. Moderate rental. RAndolph 6-6125

Ottawi. Govoril sem z njim docela odkrito, ne da bi pri tem omenil Sovjetske zveze. Vedel sem, da je posebej, ki ima posebne nazore o odrešenju sveta. Zares se nisem zmotil, kajti brez posebnega prizadevanja je pristal na to, da bo dal poročila. Pismenega pa ni hotel dati ničesar."

"Torej ste se zavedali, da ste se lotili nevarne naloge?"

"Razumljivo! Ker pa nisem tehnik, nisem mogel slediti vsebini njegovih poročil. Kljub temu mi ni hotel dati pismenih poročil."

Nadporočnik Lenana se je tudi z novinarjem Maserolom se-

znal tako, da ga je telefonično povabil na kosilo.

"Tu je neka pomota v podatkih," je pripomnil Lenana. "Maserole ni novinar. Samo pooblaštili so ga, da obvešča liste o uspešnih dela raziskovalnih zavodov. Pridobil sem ga tako, da sem mu obljubil pomoč pri sestavljanju novinarskih poročil. Razen tega je tudi nanj delovalo ime in vplivnost poslanca Freda Roosea."

Maserole je to priznal pred preiskovalno komisijo. Točno je vedel, Lenan dostavlja njegove podatke sovjetskim zastopnikom. Kljub temu je pristal na vohunstvo.

"Kdo je bil med vami tremi najspretnejši in najmarljivejši?" so pred komisijo vprašali nadporočnika Lenana.

"Smiths," je brez premišljanja odgovoril Lenan. "V začetku je sicer omahoval, tako da se o tej stvari nisem upal z njim govoriti odkrito. Samo igral sem se z besedami, iz katerih pa je lahko posnel, kaj hočem. Vse sem mu povedal na tak način, da bi pozneje v primeru potrebe tudi lahko zatajil."

"Ali je pozneje pristal?"

(Dalje prihodnjik)

1902

1953

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je umrl nenadoma naš ljubljani soprog, dragi oče in brat

Jacob Znidaršič

Zadela ga je srčna kap, ko se je nahajal 3. septembra 1953 na obisku pri tačči Mrs. Mary Merlock v Forest City, Pa.

Pogreb se je vršil dne 8. septembra iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi v cerkev sv. Jeronima na Lake Shore Blvd. ter od tam po opravljeni slovesni zadušnici na Calvary pokopališče, kjer smo ga položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokojnik je bil rojen dne 22. julija 1902 v Dolenji vasi pri Cerknici na Notranjskem.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem, ki so položili tako krasne vence cvetja k njegovi krsti. Ta dokaz vaše ljubezni napram njemu nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti. Zahvalo naj sprejmejo sledeči: Mr. in Mrs. Frank Zorman iz Cairnbrook, Pa., Mr. in Mrs. Frank Zorman ml. iz Niles, O., Mr. in Mrs. Charles Pluscusky, Mr. in Mrs. Henry Skarbez, Frank in Anthony Elovor iz Forest City, Pa., Mr. in Mrs. John Elovor, Mr. in Mrs. Louis Elovor, Mr. in Mrs. John Femec, Mr. in Mrs. Anthony Godec, Mr. in Mrs. John Pavšek, Mr. in Mrs. Mike Zupančič st., Mr. in Mrs. John Branisel in družina, Mrs. Angela Torkar, Mr. in Mrs. Leo Kushlan iz Beaverdale, Pa., Mr. in Mrs. Michael Zlate, Mr. in Mrs. Cyril Zlate, Mr. in Mrs. Joseph Zlate, Mr. in Mrs. Jim Jones, Mr. in Mrs. Ed. Lasker, Mr. in Mrs. Andy Hradisky, Mr. in Mrs. Frank Bogolin, Mr. Joseph Femec, Mr. Matt Svet, Mr. in Mrs. H. Winters, Mrs. Ann Winters, Gretchen in Marie, sosedje iz Arcade Ave., društvo Mir št. 142 SNPJ, Apex Electrical Mfg. Co., Personnel Dept. International Assoc. of Machinists Local 1130, Members Local 65 UAW-CIO.

Srčno zahvalo izrekamo vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duši pokojnika. Bog plačaj! Našo zahvalo naj sprejmejo: Mrs. Mary Merlock, Mr. in Mrs. Charles Pluscusky, Mr. in Mrs. Henry Skarbez, Mr. in Mrs. Frank Zorman st., Mr. in Mrs. Frank Zorman ml., Mrs. Starc in družina, Mr. in Mrs. Louis Elovor, Mr. in Mrs. Rudy Glivar, Mr. in Mrs. John Pavšek, ml., Mr. in Mrs. Joseph Koporc, Misses Victoria in Galli Shamro, Mr. in Mrs. Michael Supončič, Mr. in Mrs. Joseph Yereb, Mr. in Mrs. Lawrence Pavšek, Mr. in Mrs. Joseph Gruden, Mrs. Mary Moser in družina, Mr. in Mrs. Frank Ocepek, Mr. in Mrs. Jim Jones, Mr. in Mrs. Jacob Rotar, Mr. in Mrs. Joseph Opecko, Mr. in Mrs. Michael Stipko, Mrs. Josephine Gerdine, Mr. Al Dickard, Mr. Andrew Lexson, Mr. in Mrs. Joseph Skedel ml., Mr. in Mrs. Marie Sayre, Mr. in Mrs. Rudy Krammer, Mr. in Mrs. Frank Obresa, Mr. Ernie Baucher, Miss Betty Ostrowski, Mr. in Mrs. Raymond Stack, Mr. in Mrs. Frank Brancel, Mrs. Mary Pristavec-podr. št. 29 ter sosedje na Arcade Ave.

Dalje naj sprejmejo zahvalo vsi, ki so dali svoje avtomobile brezplačno v poslugu za spremstvo pri pogrebu, in sicer: Mrs. Rose Lasker, Miss Victoria Shamro, Mr. Larry Jones, Mr. John Kudrick, Mr. John Femec, Mr. Henry Skarbez.

Našo zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so ga prišli kropit in se posloviti od njega, ko je ležal na mrtvaškemu odru, in vsi, ki so ga sprejmi na njegovi zadnji zemeljski poti na pokopališče.

Hvala čst. g. Raph za opravljeno zadušnico in pogrebne obrede. Lepa hvala tudi pogrebniemu zavodu Joseph Zele in sinovi za vzorno voden pogreb in najboljšo vsestransko poslugu. Posebno zahvalo izrekamo nosilcem krste-sobratom od društva Mir št. 142 SNPJ, katerega član je bil pokojni.

Zal nam je, da nam ni mogoče podati vseh imen. Sprejmite vsi ponovno zahvalo za vse, kar ste storili za nas v teh težkih dneh.

Težko nas je zadela Tvoja izguba, ljubljani. Bilo je tem hušje, ker je prišlo tako nepričakovano. Odsel si tja, kjer ni solz in ne trpljenja, tja, kjer vlada večni mir.

Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo v naših srcih dokler se ne snidemo enkrat pri Bogu—nad zvezdami!

Spavaj mirno večno spanje, dragi. Snivaj sladko večni sen, ljubljani!

Zalujoči ostali:

MARY, rojena ELOVAR, soproga HELEN, poročena GLIVAR, hči CHARLES GLIVAR, zet MRS. MARY ZORMAN, sestra MRS. MARY MERLOCK, tačča V stari domovini zapušča brata in tri sestre

Cleveland, Ohio, dne 28. oktobra 1953.

FATHERS and SONS
CAN SERVE TOGETHER
IN THE
GROUND OBSERVER CORPS

A boy and his dad can work together for their country's security as civilian volunteer plane spotters. Together you can serve two hours a week to fill a vital job in our air defense network. Your time and effort can help lessen the threat of air attack on this country, and your eyes and ears can give early warning if this attack ever comes.

Wake up! Sign up! Look up!
JOIN THE
GROUND OBSERVER CORPS
CALL OR WRITE CIVIL DEFENSE